

20 SEPTEMBRIE ȘI 20 IANUARIE

STIHIRAR PROSOMIC

SFÂNTUL PETRU VAMEȘUL

Tălmăcirea s-a făcut ținând canoanele imnografiei bisericești

CUVENITĂ LĂMURIRE

Stihiri prosomice este adaptarea pe limba noastră a originalului *στιχηρὰ προσόμοια*, evitând înadins slavonismul *podobie* sau, în context *podobnice*, care nu a spus nimic nu numai nouă, ci nici celor din limba cărora provine și a cărui etimologie sau simplă explicare nu este la îndemâna românilor, pe de o parte, iar pe de alta, a merge direct la izvoare este, fără îndoială, calea cea mai corectă și sigură, atât filologic, cât și liturgic.

Formularea *stihiri prosomice* am adoptat-o doar în titlu din dorința de a împământenii un concept și nu un termen, iar conceptul să-l explicăm, să-i expunem conținutul ideatic, precum și importanța liturgică. În slujba propriu-zisă am folosit o formulare cât mai românească posibil, care să fie pe înțelesul tuturor, dar care să își îplinească rolul tipiconal.

Nădăjduim că, după ce conceptul va fi asimilat în cultura noastră bisericească, se va găsi un termen românesc potrivit. În momentul de față favorit și chiar folosit de unii ar fi *asemănândă* sau *stihiri asemănânde*, dar, după cum poate observa orice român, acum acest termen are o rezonanță neobișnuită, străină tocmai pentru că el nu poartă conținutul ideatic liturgic pe care ar trebui să-l redea. Însă, așa cum se întâmplă întotdeauna, vorbitorii, utilizatorii vor decide de-a lungul vremii.

Un alt aspect foarte important care trebuie să-l conștientizăm este că ceea ce numim noi simplu *slujbă* este de fapt numai *textul* slujbei sau, mai bine zis, textul imnelor care sunt cuprinse în slujbă, iar aceste imne – imn=text+melodie – alcătuiesc cuprinzătorul gen imnografic, alcătuit, la rândul său, din mai multe specii/feluri de imne, care pot fi clasificate după mai multe criterii.

Așadar, ținând seama de toate aceste precizări, o posibilă și, desigur, neîndestulătoare definiție a *stihirii prosomice* ar fi: specia genului imnografic alcătuită după un model, adică asemănătoare (*προσόμοιον-prosomia*) cu o altă stihiră care s-a impus în conștiința Bisericii drept insuflată de Duhul Sfânt. Are, prin urmare, o structură prozodică fixă, după stihira pe care o copiază (aceiași număr de silabe, iar accentele cuvintelor cad în același loc). Este, și în aceasta constă aspectul cel mai important, și o formă aparte de rugăciune, fiindcă psalmodiind un imn purtător de Duh, așa cum a ieșit din mâinile sfinților imnografi, mintea noastră, atât a psaltului, cât și a celui care ascultă, are mai multe propte, are cele mai favorizante condiții să intre în legătură nemijlocită cu însăși inspirația originală. Stihira după care a fost alcătuită (numită în actualele cărți de slujbă prin sintagma *însuși glasul*) este indicată la început. Sunt cele mai iubite în Biserică pentru că sunt cele mai ușor de învățat și pot fi cântate de oricine, nu numai de psalții specializați. Prin ele o slujbă are șansa să iasă bine și fără prezența unui psalt bun. Exemplu grăitor, dar din păcate unic, este slujba Prohodului Domnului, care se cântă în Vinerea Mare. Se mai numesc *podobii* sau *asemănânde*.

Considerăm că până la publicarea unui *Prosomier* românesc, care va fi un reper comun tuturor, numirea prosomiei originale, în grecește, este de neapărată trebuință.

Melurghisirea: Ilie Rareș Cîmpean

Tehnoredactarea: Mihai Telescu

Icoana: Răzvan Bădescu

20 SEPTEMBRIE ȘI 20 IANUARIE

SFÂNTUL PETRU VAMEȘUL

VEČERNIA

La Doamne, strigat-am..., punem stihiri pe 6:

Glasul 1, asemenea cu: Ceea ce ești bucuria... (Τῶν οὐρανίων ταγμάτων)

Lanțul păcatului rupt-ai ' cu milostenia ' făcută fără voie,
dar primită de Domnul, ' și spre pocăință, Petre, pășind,
ai aflat bunătățile, ' că-n osteneli fără număr ' ai îndurat
fără murmur greutatea.

Ți-ai vămuț cum se cade ' cele lăuntrice, ' ai oprit cele rele
și-ai primit cele bune, ' toată datoria dat-ai 'napoi
într-ascuns nevoindu-te ' să-L mulțumești pe Stăpânul,
Cel ce ți-a dat ' bogăția celor veșnice.

Întru robie trupească ' strânsu-ți-ai sufletul, ' cele trupești deodată
lepădându-le, Petre, ' nu ai socotit al trupului chin,
pocăința mânădu-te, ' și desfătarea cerească ' ai dobândit,
preaslăvit de darul Duhului.

Glasul al 3-lea, asemenea cu: *De frumusețea...* (Τὴν ωραιότητα)

Fără-nțelegere' și împietrit fiind,
mâniei rob cumplit' și iubitor de-arginți
te-ai arătat la început' când, Petre, ședeai la vamă,
dar înțelepțindu-te' te-ai făcut rob virtuților
și-n multă smerenie' ai luat roada Duhului
iubind prin viețuirea ta pe Domnul
și sprijin făcându-te lumii.

La Vecernie. Stihirile Prosomice.
Glasul 1. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Glas 1 Πα ♀ Δι

1. ^(Π)
L an țul pă ca tu lui ru up t-ai cu mi los te e ni i a
fă cu tă fă ră vo ie dar pri mi tă de Dom nul și
spre po că in ță Pe tre pă șind ai a fla at bu nă tă ți
le că-n os te neli fă ră nu u măr ai în du rat fă ră
mur mur gre u tă ă ți i le

2. ^(Π)
T i-ai vă mu it cum se ca a de ce le lă u un tri i ce
ai o prit ce le re le și-ai pri mit ce le bu ne toa tă
da to ri a da t-ai 'na poi în tr-as cu uns ne vo in du te
să-L mul ță mești pe Stă pă â nul Cel ce ți-a dat bo gă ți
a ce lor ve eș ni i ce

3. ^(Π)
I n tru ro bi e tru pea as că strân su ți-ai su u fle e tul
ce le tru pești deo da tă le pă dân du le Pe tre nu ai

Glas Πα Δι

2

2. ^(II)
Ti-ai vă ă mu i it cu um se e ca a a de e
ce le e lă ă u u un tri i ce e ai o o
prit ce e e e le e re e le e și-a ai pri mi it
ce e le bu u ne ^Δ toa a a a tă ă da a to o ri
a a da a a t-ai 'na a poi ^Δ în tr-as cu u uns ne e
vo i in du u u te ^(M) ^(Δ) ^(II) să-L mul ți me ești pe Stă pă
â â nu ul Cel ce e ți-a a dat ^Δ bo gă ți a ce lo
or ve e e e eş ni i i i ce ^Δ

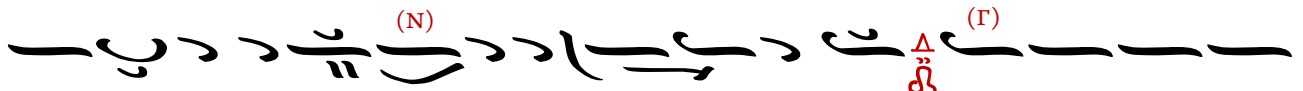
3. ^(II)
In tru u ro bi i e e tru u pea a as că ă strân
su u ți-a ai su u u fle e tu ul ce le e tru
pe e e ești deo a da a tă ă le e pă dâ ân du
u le Pe e tre ^Δ nu u u u a ai so o co o tit
a al tru u u pu lu ui chin ^Δ po că i i in ța a
mâ nâ ân du u u te ^(M) ^(Δ) ^(II) și des fă ta a rea ce rea

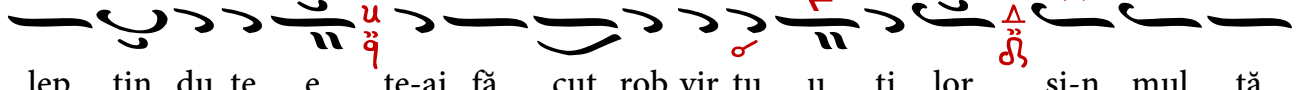
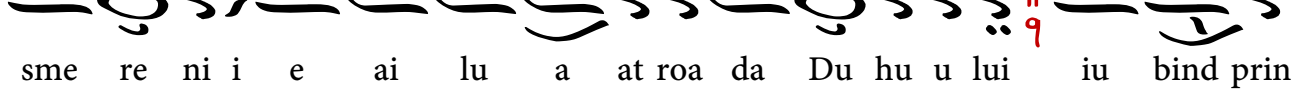
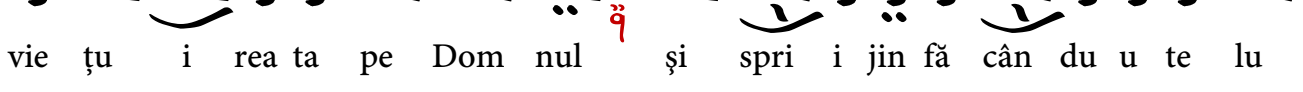

 a as că ă ai do o bâ ân dit ^Δprea slă vit de da ru

 ul Du u u u u hu u u u lui

Troparul Sfântului.
 Glasul al 3-lea. Τὴν ὠραιότητα.

Glas ^γΓα ϕ

^(Γ)F ^(N)ă ră-n țe le ge re e și îm pie tri it fi ind ^(Γ)mâ ni

 ei rob cum pli it și iu bi to or de-ar ginți te-ai a ră tat

 la în ce put când Pe e tre še deai la va a mă dar în țe

 lep țin du te e ^(N)te-ai fă cut rob vir tu u ți lor ^(Γ)și-n mul tă

 sme re ni i e ai lu a at roa da Du hu u lui ^(Γ)iu bind prin

 vie țu i rea ta pe Dom nul și spri i jin fă cân du u te lu

 mii

Același. Pe larg.

Glas ႁႃ Γα ϕ

Fă ră-n țe e le e e e ge e re e e e
și îm pie tri i i i it fi ind mâ ni e ei
ro o o ob cu um pli i i it și iu bi
to o o o o o or de-ar ginți te-ai a ră tat la î
în ce e e pu u ut când Pe e e tre e șe e dea
ai la va a a a mă ă da ar în țe le ep
ți i i in du u te e e e te-a ai fă cut
rob vir tu u u u u u u ți lor și i-n mul
tă sme e re e ni i i i e e ai lu a a a at roa a
da Du hu lu ui iu bind pri in vie e ți i i i rea
ta pe e Do o om nul și spri jin fă câ â ân du u u te
lu mii